

varmet drivhus i Danmark og på friland i Spanien, transporteret til Danmark. Til sammenligning er også vist tal for 1 kg tomater på dåse dyrket på friland i Spanien og transporteret til Danmark.

Man kan sammenligne bæredygtigheden af mange forskellige fødevarer ud fra tilsvarende beregninger, som ligger til grund for ovenstående figur/tabel. Det mest bæredygtige tomatvalg er tilsyneladende at spise friske frilandstomater fra Spanien frem for danske drivhustomater eller tomater på dåse.

Hvad med økologisk dyrkede fødevarer, er deres fodspor større eller mindre end de konventionelt dyrkede? Omkring 25 % af den fossile brændsel, der bruges til at producere de spanske tomater, går til produktion af gødning, og noget af den gødning havner i grundvandet og i havet. Hvis man dyrker en plante på ugødet jord, får man langt mindre udbytte end, hvis man gøder planten.

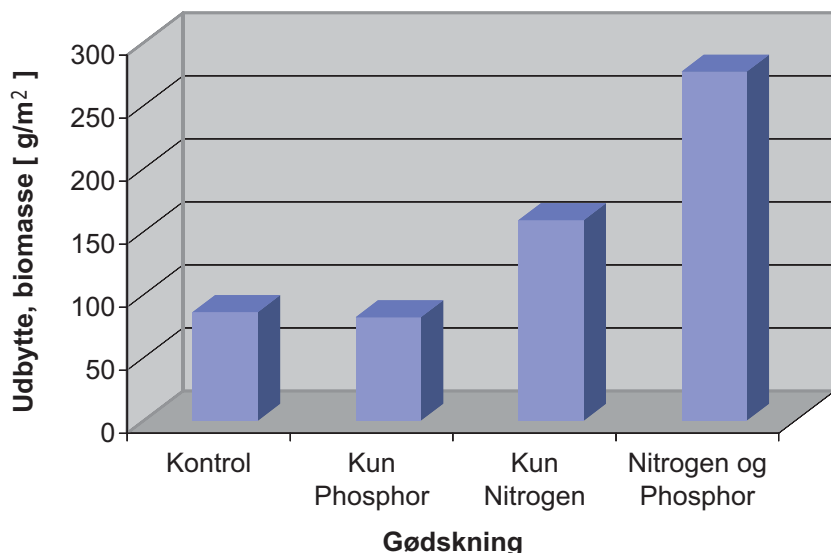
Forsøg har givet nedenstående resultater. Figuren viser, at landbrugsjordens udbytte kan forøges omkring fire gange ved gødning med nitrat og fosfat, og det betyder at man kan klare sig med et areal, der er fire gange så lille. Men da gødningen både skal fremstilles og køres ud på marken, kræves der også ekstra energi (og det i store mængder), som kan omsættes til et areal-krav, der i det tilfælde skal lægges til kostens økologiske fodspor.

Vi har ikke fundet undersøgelser, som kan give et endeligt svar på, om økologisk landbrug kræver mere eller mindre energi end konventionelt landbrug. De foreløbige undersøgelser tyder på, at forskellen ikke er stor. Husdyrene leverer en del af gødningen til det økologiske landbrug, men hvis man kun gødede med husdyrgødning i hele verden, ligesom man gør i økologisk landbrug, så ville der kun kunne leve omkring fire milliarder mennesker på Jorden. I dag lever der mere end dobbelt så mange mennesker. Det kan altså kun lade sig gøre, fordi landbruget gøder med store mængder kunstigt fremstillet nitratgødning. Faktisk forholder det sig sådan, at ca. 2% af hele verdens energiforbrug anvendes til fremstilling af kvælstofgødning.

Så hvad er mest bæredygtigt:

- et dansk æble eller en spansk appelsin dyrket med kunstgødning og pesticider eller en økologisk produceret Max Havelaar banan importeret fra Peru?
- en konventionelt dyrket gulerod eller en økologisk gulerod?
- fisk eller kød?

Og hvad er sundest?

Udbyttet ved dyrkning af afgrøde uden og med tilførsel af fosfat- og nitrat-gødning.